तुम्वेवा गाउँपालिकाको

सार्वजनिक सुनुवाइ एवम् बजेट सार्वजनिकिकरण कार्यक्रम

आ.व.२०७९।०८०

प्रतिवेदन

तुम्बेवा गाउँपालिका पाँचथरको
आ.व. २०७९/०८० को

सार्वजनिक सुनुवाई

एवं आ.व. २०८०/०८१ को

नीति, कार्यक्रम, बजेट सार्वजनिकरण कार्यक्रम

मिति : २०८० असार ३१ गते आईतवार

आयोजक
तुम्बेवा गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
मौवा, पाँचथर

सहजिकरण
रेडियो मितेरी ९८.२ मेगाहर्ज
फिदिम, पाँचथर

विषयवस्तु

१, पृष्ठभूमी
२, कार्यक्रमको उदेस्य
३, कार्यक्रमबाट अपेक्षा गरिएका उपलव्धि
४, कार्यक्रमको सम्क्षिप्त जानकारी
५, कार्यक्रमको विवरण
६,सार्वजनिक सुनुवाइमा उपस्थिति विवरण
७, हाजिरी विवरण
८,सञ्चालन प्रक्रिया
९, सार्वजनिक सुनुवाइ कार्यविधि
१०, कार्यक्रममा भएका सवाल जवाफ
११, सुझाव खण्ड
१२, सार्वजनिक प्रतिवद्धता
१३,कार्यक्रमका सवल पक्षहरु
१४, सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरु
१५, निष्कर्ष
१७, समुदाय स्तरका नागरिकसग गरिएको प्रश्नावली
१८,कार्यक्रमका तस्वीरहरु ।

१, पृष्ठमुमि :

विकेन्द्रिकरणको अवधारणा अनुसार विकासका प्रयासहरुलाई स्थानीय स्तरबाट व्यवस्थित गर्न सरकारले विभिन्न नीति नियमहरु लागु गर्दै आएको छ । तिनै ऐन नीति नियम तथा कार्यक्रमहरुले स्थानीय तहको सञ्चालन तथा व्यवस्थापन कार्यलाई सुदृढीकरण गर्दै अगाडि बढाई रहेका छन् । कुनैपनि कार्यालयको कामलाई सुशासन, पारदर्शिता, जवाफदेहीता, जनसहभागिता र विधिको शासन स्थापनाको लागि सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम गर्ने चलन रहेको छ । जनताको आवाज तथा जनगुनासोहरुको प्रत्यक्ष रुपमा सम्बन्धित संघ संस्था तथा कार्यालायका प्रतिनिधिहरुले जवाफ दिने कार्यक्रमलाई सार्वजनिक सुनुवाई भनिन्छ । यो कार्यक्रम जनता प्रतिको जवाफदेहीता, उत्तरदायित्व र विकास सँग सम्बन्धित रहन्छ । तुम्वेवा गाउँपालिकाले गाउँ र वडा कार्यालयबाट प्रवाह गरिरहेको सेवा, विकास निर्माण, बजेट, भौतिक पूर्वाधार निर्माण, समाजिक विकास, शिक्षा, स्वास्थ्य, सरसफाइ लगायतका विविध विषयमा जनताहरुलाई सुशासनको प्रत्याभूति दिनु र आम जनमानसमा स्थानीय सरकारलाई सफल एवम् सबल संस्थाको रुपमा स्थापित गर्नको लागि सार्वजनिक सुनुवाई सञ्चालन गर्ने व्यवस्था मिलाइएको छ । स्थानीय तहले सञ्चालन गरेका विकास निर्माण कार्यहरु तथा स्थानीय बासिन्दाहरुका लागि पुऱ्याएको सेवा सुविधाहरुको विषयमा सेवग्राहीहरुको प्रतिक्रिया तथा गुणासाहरुका साथै आगामी दिनहरुमा सुधार गर्नका लागि चाल्नु पर्ने कदमहरु बारेमा जानकारी लिने महत्वपूर्ण कार्यका लागि सार्वजनिक सुनुवाई कार्यले सघाउँ पुऱ्याउँछ । कानुनी शासन सामाजिक उत्तरदायित्व तथा सार्वजनिक जवाफदेहिताको कार्य जिम्मेवारी निभाउन यस कार्यले सघाउ पुऱ्याउनेछ । यसको साथै हालको वर्ष यता स्थानिय तहहरुको कार्य सम्पादनमा आधारित अनुदान वितरण पद्दती लागु गरेको र नगरपालिकाको सार्वजनिक सुनुवाई कार्यलाई सुचनाको हक दिलाउने एउटा औजारको रुपमा राखिएकोले पनि यसको अपरिहार्यतालाई प्रष्ट पार्दछ । सार्वजनिक निकायले दिने सेवाको बारेमा नागरिकबाट मूल्याङ्कन गराउने तथा सेवा प्रवाहमा थप सुधार ल्याउनका लागि सार्वजनिक सुनुवाइ कार्यक्रम संचालन गरिन्छ । नागरिकलाई सार्वजनिक निकायले गरेका गतिविधिहरुको बारेमा सूचना माग्ने, पाउने र अवलोकन गर्ने अधिकार सूचनाको हक सम्वन्धि ऐन-२०६४ र नियमावली-२०६५ ले गरेको छ । सुशासन (संचालन तथा ब्यवस्थापक) सम्बन्धि ऐन-२०६४ तथा नियमावली-२०६५ ले पनि हरेक सार्वजनिक निकायले आफूले संचालन गरेका हरेक गतिविधिहरुको बारेमा नागरिकहरुलाई सू-सूचित गराउन सार्वजनिक सुनुवाइ गर्नुपर्ने बाध्यकारी ब्यवस्था गरेको छ । स्थानीय सरकार संचालन ऐन-२०७४ मा पनि सार्वजनिक सुनुवाई तथा सार्वजनिक परीक्षण गर्ने ब्यवस्था रहेहेको छ भने नेपाल

सरकारले स्थानीय निकाय सार्वजनिक सुनुवाई सम्बन्धि कार्यविधि-२०६७ तयार गरी कार्यान्वयन गरिरहेको छ यस गाउँपालिकामा सोहि कार्यविधिलाइ आत्मसात गर्दै सार्वजनिक सुनुवाइ आयोजना गर्ने गरिएको छ ।
आफूले प्रवाह गरेको सेवा तथा विकास निर्माणका कार्यहरु सार्वजनिक गर्दै सुधारात्मक पक्षहरुको विषयमा छलफल गर्ने, सेवाग्राही प्रति सेवाप्रदायकलाई जवाफदेहि बनाउने र सेवाग्राहीहरुको गुनासो तथा जिज्ञासाहरुको बारेमा हाकाहाकी प्रश्नोत्तर गराउने उदेस्यले सार्वजनिक सुनुवाइ संचालन गरिएको थियो । तुम्वेवा गाउँपालिकामा २०८० असार ३१ गते चालु आर्थिक वर्षको वार्षिक सार्वजनिक सुनुवाइ गरियो ।

२. कार्यक्रमको उदेश्य

यस कार्यक्रमको मुख्य उद्देश्य तुम्बेवा गाउँपालिकाले चालु आर्थिक वर्ष २०७९।०८० मा सञ्चालन गरिएका योजना तथा पालिकाका बासिन्दाहरुलाई पुर्‍याएको सेवा सुविधा तथा सम्पादन गरिएका कार्यहरुको विषयमा जनताहरुको प्रतिक्रिया तथा गुणासाहरुलाई व्यवस्थापन गर्नु हो। यस कार्यक्रमका विशिष्ट उद्देश्यहरु निम्नानुसार रहेका थिए।

- ☐. जनगुनासाहरु सुन्नु ।
- ☐ जनताको समस्यामा छलफल गर्नु ।
- ☐.गाउँपालिकामा अर्ध वार्षिक अवधिमा गरिएका कामहरुको मूल्यांकन गर्नु ।
- ☐. आगामी दिनहरुमा गाँउपालिकाले सुधार गर्नुपर्ने क्षेत्रहरुको पहिचान र सुझाव प्राप्त गर्नु ।
- ☐ तुम्वेवा गाउँपालिकाका तथा वडा कार्यालयहरुको काम कारवाही, सेवा प्रवाह, योजना एवं कार्यक्रम, बजेट जस्ता सार्वजनिक विषयमा सम्बन्धित सेवा प्रदायक र सेवाग्राहीबीच अन्तरक्रिया गराउने ।
- ☐ सेवाग्राही प्रति सेवाप्रदायकलाई जवाफदेही बनाउने र सेवाग्राहीहरुको गुनासो वा जिज्ञासाहरुका बारेमा हाकाहाकी प्रश्नोत्तर गराउने ।
- ☐ सुशासन ऐन तथा नियमावलीमा व्यवस्था भए बमोजिम सूचनाको हकको प्रत्याभूति गराउने ।
- ☐ स्थानीय तहका जननिर्वाचित प्रतिनिधि तथा विषयगत शाखा प्रमुखहरुलाई नागरिकहरु प्रति जवाफदेहि बनाउने ।
- ☐ सार्वजनिक सेवा तथा विकास निर्माणका कार्यहरुमा नागरिकहरुको सहभागीता बृद्धि गर्ने ।

३, कार्यक्रमबाट अपेक्षा गरिएका उपलब्धि

(क) गाउँपालिका स्थानीय सेवाग्राहि बीचको सम्बन्ध अझ राम्रो हुनेछ ।

(ख) आयोजना सञ्चालन र सेवा प्रवाह गर्दा देखिएका राम्रा र नराम्रा दुवै पक्षको कार्य मूल्यांकन हुने छ ।

४. कार्यक्रमको संक्षिप्त जानकारी

सार्वजनिक सुनवाई संयोजन गर्ने ब्यक्ति तथा सस्थाको नाम :– ग्लोवल कम्युनिकेशन एण्ड मिडिया कर्नर प्रा.लिद्वारा सञ्चालित रेडियो मितेरीका तर्फबाट लक्ष्मी गौतम र खविन लुइटेल

सार्वजनिक सुनुवाईको विषय : तुम्बेवा गाउँपालिकाद्वारा चालु आ.व २०७९ को साउन १ गते देखी २०८० असार मसान्तसम्म गतेसम्म संचालित कार्यक्रमहरु तथा सार्वजनिक सेवा प्रवाहको प्रभावकारीताको विषयमा सार्बजनिक सुनुवाइ कार्यक्रम र २०८०/०८१ को नीति तथा कार्यक्रम र बजेट सार्बजनिकिकरण कार्यक्रम ।

कार्यक्रम आयोजक : तुम्बेवा गाउँपालिका कार्यालय मौवा, पाँचथर

५, कार्यक्रमको विवरण

- ☐ मिति : २०८० साल असार ३१ गते
- ☐ गाउँ पालिकाको सभा हल मौवा पाँचथर पाँचथर
- ☐ समय : दिनको ११:०० वजेदेखि बेलुका ७:०० वजेसम्म

जवाफदेही वक्ताहरु

- ☐ गाउँपालिका अध्यक्ष श्री बाबुराम खड्का
- ☐ गाउँपालिका उपाध्यक्ष श्री खड्गसुन्दर सम्वाहाम्फे
- ☐ तुम्बेवा गाउँपालिका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत श्री मणिराम खतिवडा
- ☐ तुम्बेवा गाउँपालिका वडा नम्वर १ का अध्यक्ष श्री धनवहादुर कार्की
- ☐ तुम्बेवा गाउँपालिका वडा नं २ का अध्यक्ष श्री धनकुमार लावती
- ☐ तुम्बेवा गाउँपालिका वडा नं ३ का अध्यक्ष श्री नरधोज लावती
- ☐ तुम्बेवा गाउँपालिका वडा नं ४ का अध्यक्ष श्री रविन्द्र राइ
- ☐ तुम्बेवा गाउँपालिका वडा नं ५ का अध्यक्ष श्री प्रकाश राइ

शाखा प्रमुखहरु

- ☐ प्राविधिक शाखा
- ☐ योजना शाखा प्रमूख
- ☐ शिक्षा शाखा प्रमुख
- ☐ स्वास्थ्य शाखा प्रमुख
- ☐ कृषि शाखा प्रमुख
- ☐ पशु शाखा प्रमुख
- ☐ वडा सचिवहरु
- ☐ वडा सदस्यहरु

अतिथि तथा संचारकर्मीहरु

- ☐ नेपाली कांग्रेस नेता श्री अविनारायण थापा
- ☐ नेकपा एमाले तुम्वेवा गाउँपालिका इन्चार्ज श्री धन साँवा
- ☐ नेकपा माअवादी केन्द्र प्रतिनिधि
- ☐ राप्रपा नेता श्री नरमान थापा
- ☐ राष्टिय स्वतन्त्र पार्टी अध्यक्ष श्री सहरिसिह तामाग
- ☐ तुम्बेवा गाउँपालिकाका विद्यालयका प्रधानाध्यापकहरु

६. सार्वजनिक सुनुवाइ सञ्चालन प्रकृया

प्रारम्भिक चरण

(क) समन्वयात्मक बैठक : तुम्वेवा गाउँपालिका द्धारा चालु आ.व २०७८/०७९ को वार्षिक अवधिमा संचालित कार्यक्रमहरु तथा सार्वजनिक सेवा प्रवाहको प्रभावकारीताको लागि गाउँपालिकाले गरेको निर्णय अनुसार गाउँपालिका अध्यक्ष श्री बाबुराम खड्का उपाध्यक्ष खड्गसुन्दर सम्वाहाम्फे गाउँपालिका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत श्री मणिराम खतिवडा सँग रेडियो मितेरीका अध्यक्ष एवं सहजकर्ता श्री लक्ष्मी गौतम र स्टेशन म्यानेजर श्री खविन लुइटेलले भेटघाट गरी समन्वयात्मक छलफल पश्चात् सार्वजनिक सुनुवाई गर्ने सहमती र सम्झौता गरियो।

(ख) सार्वजनिक सुनुवाई संचालन गर्ने मिति तय भए पश्चात् सार्वजनिक सुनवाई संचालनको लागि आवश्यक तयारी गरियो।

(ग) सहजकर्ताको छनौट तथा समन्वय : तुम्वेवा गाउँपालिको कार्यालयले आयोजना गरेको गाउँपालिका स्तरीय सार्वजनिक सुनुवाईलाई ब्यवस्थापन का सन्दर्भमा समन्वयका कार्य गरियो । गाउँपालिको सहजीकरणको सम्पूर्ण जिम्मेवारी ग्लोवल कम्युनिकेशन एण्ड मिडिया कर्नर प्रालिद्वारा सञ्चालित रेडियो मितेरीलाइ दिइएको थियो।

(घ) ऐन, नियम, निर्देशिका तथा कार्यविधिको अध्ययन स्थानीय तहले जनतालाई प्रवाह गर्ने बस्तु तथा सेवा सुविधाहरु के के र कस्ता खालका छन् ? ती कसरी उपलव्ध गराउने गरिएको छ ?

सेवा प्रवाह गर्न लागि कस्ता कस्ता खालका ऐन, नियम तथा कार्यविधिहरु लागू भएका छन् । यिनीहरुको आधारमा रहेर के कस्ता वस्तु तथा सेवा सुविधा प्रवाह गर्नु पर्ने अवस्था छ भन्ने कुराको गहन अध्ययन, स्थानीय सरकारी कार्यालयले कस्तो सेवा सुविधा तथा वस्तु जनतालाई उपलव्ध गराएका छन् सो को तुलना गरि छलफल गर्नका लागि स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन २०५५, स्थानीय स्वायत्त शासन नियमावली, २०५६, सुशासन (व्यवस्थापन तथा संचालन) ऐन, २०६४ सुशासन नियमावली। सार्वजनिक सुनुवाई सम्बन्धि कार्यविधि, २०६७ सुचनाको हक सम्बन्धि ऐन २०६४ र नियमावली २०६५ तथा स्थानीय सरकार संचालन ऐन– २०७४ जस्ता विभिन्न ऐन नियम, निर्देशिका र कार्यविधिहरुको विस्तृत अध्ययन आयोजक तथा समन्वय गर्ने संस्थाका प्रतिनिधि र सहजकर्ताद्धारा गरिएको थियो ।

(ङ) सार्वजनिक सुनुवाईको प्रचार प्रसार : चालु आ.व २०७९/०८० को अर्ध वार्षिक अवधिमा संचालित विकास निर्माण तथा सार्वजनिक सेवा प्रवाहको प्रभावकारीता विषयक सार्वजनिक सुनुवाइमा नागरिकहरुको सहभागीताअभिबृद्धिको लागि सूचनाको ठूलो महत्व हुने भएकाले रेडियो मितेरी ९८.२ मेगाहर्ज पाँचथर र रेडियो मकालु धनकुटा मार्फत ५०० पटक सूचना प्रसारण गरिएको, गाउँपालिकाको फेसवुक पेज र वडा कार्यालय मार्फत सूचना प्रवाह गरिएको राजनैतिक दलहरु र सरोकारवालालाइ पत्राचार गरिएको थियो ।

कार्यान्वयन चरण :

सार्वजनिक सुनुवाईमा सहभागीहरुको उपस्थिति सँगै सुरु गरिएको थियो । सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रममा जवाफदेही वक्ताहरु र अतिथिहरुको परिचय गराउँदै आसन ग्रहण गराइएको थियो। त्यस्तै निमन्त्रणा स्वीकार गरेर उपस्थित कार्यपालिका सदस्यहरु, वडा समितिका सदस्यहरु, विषयगत शाखाका प्रमुखहरु, वडा सचिवहरु, विकास साझेदार संस्थाका प्रमुख\प्रतिनिधिहरु, पत्रकार लगाएत संचार संस्थाका प्रतिनिधिहरु, बुद्धिजीवी, समाजसेवी राजनैतिक दलका प्रतिनिधिहरु लगायतका कार्यक्रममा उपस्थित सबैलाई यथा स्थानमा आशन ग्रहण गराइएको थियो । सहजकर्ताहरुद्वारा सार्वजनिक सुनुवाईको बारेमा जानकारी गराउँदै आचार संहिता प्रस्तुत गरिएको थियो । कार्यक्रममा न्यायिक समितिबाट प्रवाह भएको कार्य प्रगती,न्याय सम्पादन प्रकृया र योजनाहरुको अनुगमन तथा राजस्व संकलन सम्वन्धि वि–विध जानकारी उपाध्यक्ष श्री खड्गसुन्दर सम्वाहाम्फे आगामी आर्थिक वर्षको बजेट र निती कार्यक्रमको सार्जनिकिकरण अध्यक्ष बाबुराम खड्काले प्रश्तुत गर्नुभयो ।

वडाअध्यक्षहरुले प्रस्तुतीकरणमा वडा कार्यालबाट सहज रुपमा सेवा दिएको, सडक, शिक्षा, स्वास्थ्य लगाएका क्षेत्रहरुमा प्रभावकारी रुपमा गरेको बताएका थिए । त्यसपछि सहजिकरण गर्ने सस्थाले संकलन गरेको नागरिक प्रतिवेदन, बहिर्गमन अभिमत र वडाहरुबाट नागरिकले राखेका जिज्ञासा तथा सुजावको भीडीयो प्रश्तुत गरे पश्चात छलफलका लागि हल खुल्ला गरिएको थियो । सहजकर्ता

सस्थाका तर्फबाट सार्वजनिक सुनुवाइमा पालना गर्नुपर्ने आचार सम्हिताको जानकार गराइयो । छलफलमा नागरिकहरुले जिज्ञासा तथा गुनासाहरु राखी प्रश्नोत्तर गराइयो ।

सार्वजनिक सुनुवाई संचालनको क्रममा उपस्थित नागरिकहरुलाई आफूले भोगेका, अनुभव गरेका तथा नरपालिकालाई अझै सक्षम र सम्बृद्ध बनाउनका लागि प्रश्न, जिज्ञासा तथा गुनासाहरु राख्न भनिएको थियो । आएका प्रश्नहरुको गाउँपालिका अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, प्रमूख प्रशासकीय अधिकृत विषयगत शाखा प्रमूखसँग सरोकारवाला र नागरिकहरुबीच हाक्काहक्की प्रश्नोत्तर गराइएको थियो । सार्वजनिक सुनुवाई उठेका सबालहरु सम्बोधन सहित सबैलाई धन्यवाद दिंदै अध्यक्ष अध्यक्ष श्री बाबुराम खड्काले समापन गर्नु भएको थियो ।

७) उपाध्यक्ष खड्गसुन्दर सम्वाहाम्फेलले सार्वजनिक सुनुवाइमा प्रश्तुत गर्नु भएको वार्षिक प्रतिवेदन

८) अध्यक्ष बाबुराम खड्काले प्रशतुत गर्नु भएको आव २०८०।८१को नीती कार्यक्रम तथा बजेटको सार ।

९) सेवाप्रदायक सस्थाका तर्फबाट प्रश्तुत अभिमत र नागरिक प्रतिवेदन पत्रको रिपोर्ट ।

(अनुसुचीमा सलग्न गरिएको)

सस्थाका तर्फबाट सार्वजनिक सुनुवाइमा पालना गर्नुपर्ने आचार सम्हिताको जानकार गराइयो । छलफलमा नागरिकहरुले जिज्ञासा तथा गुनासाहरु राखी प्रश्नोत्तर गराइयो ।

सार्वजनिक सुनुवाई संचालनको क्रममा उपस्थित नागरिकहरुलाई आफूले भोगेका, अनुभव गरेका तथा नरपालिकालाई अझै सक्षम र सम्बृद्ध बनाउनका लागि प्रश्न, जिज्ञासा तथा गुनासाहरु राख्न भनिएको थियो । आएका प्रश्नहरुको गाउँपालिका अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, प्रमूख प्रशासकीय अधिकृत विषयगत शाखा प्रमूखसँग सरोकारवाला र नागरिकहरुबीच हाक्काहक्की प्रश्नोत्तर गराइएको थियो । सार्वजनिक सुनुवाई उठेका सबालहरु सम्बोधन सहित सबैलाई धन्यवाद दिँदै अध्यक्ष अध्यक्ष श्री बाबुराम खड्काले समापन गर्नु भएको थियो ।

७) उपाध्यक्ष खड्गसुन्दर सम्वाहाम्फेलले सार्वजनिक सुनुवाइमा प्रश्तुत गर्नु भएको वार्षिक प्रतिवेदन

८) अध्यक्ष बाबुराम खड्काले प्रश्तुत गर्नु भएको आव २०८०।८१को नीती कार्यक्रम तथा बजेटको सार ।

९) सेवाप्रदायक सस्थाका तर्फबाट प्रश्तुत अभिमत र नागरिक प्रतिवेदन पत्रको रिपोर्ट ।

(अनुसुचीमा सलग्न गरिएको)

९) कार्यक्रममा भएका सवाल जवाफहरु ।

क्रम	प्रश्नकर्ताको नाम ठेगाना	प्रश्न	उत्तरदाता	जवाफ
०१	निशा थापा तुम्वेवा ३	गाउँपालिकाले आफ्नै गुरु योजना बनाएको छैन किन होला ?	मणिराम खतिवडा प्र प्र अ	गुरु योजना र आवधिक योजना बनाउने विषयमा कार्यपालिकामा छलफल गरी प्रक्रिया शुरुवात गर्छौ ।
२		गाउँपालिका र वडामा गठन हुने उपभोक्ता समिति गठनमै भागवण्डा हुन्छ किन होला ?		उपभोक्ता समितिमा भागवण्डा भएको भन्ने सवालमा मेरो पनि ध्यानाकर्षण भएको छ । यदि भएको छ भने यो राम्रो होइन । अव त्यसो हुन नदिन हामी सवै जिम्वेवार वन्नुपर्छ ।
		एम्वुलेन्स र ट्याक्टरको आय व्यय सार्वजनिक गर्नु पर्छ कि पर्दैन ?		एम्वुलेन्स र ट्याक्टरको आय व्यय प्रष्ट र पारदर्शी छ । एम्वुलेन्सवटा हालसम्म १६ जनाले निशुल्क सेवा लिएका छन । ट्याक्टरले गाउँपालिकाको सामग्री ढुवानी गर्छ ।
३		तमोर लिफ्ट खानेपानी आयोजनाको काम कता अल्मलियो गाँउपालिका अध्यक्ष बाबुराम खड्का आफै त्यस आयोजनाको सचिव होइन र ?	बाबुराम खड्का अध्यक्ष	तमोर लिफ्ट आयोजनाको काममा ढिलाइ हुनका धैरै कारण छन । आयोजना पक्षलाइ तातो लगाउने काम भइरहेको छ । म स्वयमले राजिनामा दिन खोजिरहेको छु । समितिमा नवसेर जनप्रतिनिधिकै ठाँउबाट काम चाँडो सक्न खवरदारी गरिरहन्छु ।
४	इन्द्र कुरुम्वाङ अध्यक्ष शिक्षक महासघ	वडामा विनियोजन भएको २५ लाख दरको बजेट कम भयो । विगत वर्षमा भन्दा किन घटेको होला ?		वडामा विनियोजन भएको वजेटले यसअघि तर्जुमा भएका काम हुन्छन । पहिले धेरै थियो अहिले घट्यो भन्न सान्दर्भिक लाग्दैन । पहिले भन्दा अहिले धेरै काम भएका छन । यदी धेरै नै पैसा थियो भने कहाँ गये तपाइ हामी सवै भएर खोज्नु पर्छ ।
५		अध्यक्षकप फुटवलको वास्तविक खर्च के कति		अध्यक्ष कप फुटवलका लागि विनियोजन गरेको बजेट १० लाख हो

		हो र अनुमान गरे भन्दा किन दोव्वर भयो		। १९ लाख हाराहारी खर्च भएको छ । त्यहा खेल खेलाउने देखि पुरस्कार र प्रशासनिक खर्च मात्रै छैन । ग्राउण्ड सुधार विस्तार र पुर्वाधारका काम पनि भएका छन । खर्चको अभिलेख प्रष्ट छ । यो खेल आगामी वर्ष पनि निरन्तर हुन्छ ।
६		कृषिमा अनुदान दिन स्थानीय सरकारले कन्जुस्याइ गरेको हो कि ?	खड्ग सम्वाहा म्फे उपाध्यक्ष	गाउँपालिका किसान र कृषि नीतीमा उदार छ । कृषिबाटै समृद्धी सम्भव हुने भएकाले सम्भावनाको खोजी गर्दै नया नया कार्यक्रम ल्याउछौ । प्रतिसत सम्म अनुदानका कार्यक्रम ल्याउने योजना छ ।
७		बहु सास्क्रितिक भेला आयोजना गर्न किन फिदिमको सस्थालाइ दिइयो ।	खड्ग सम्वाहा म्फे उपाध्यक्ष	कार्यक्रमको प्रश्ताव आहवान गरेर मुल्याकन गरिएको हो । यहाँका सस्थाहरुबाट प्रश्ताव नै परेनन । कोर्काली अध्ययन केन्द्रको प्रश्ताव नियम अनुसार योग्य ठहरिएकाले सम्झैता गरिएको हो ।
८	निशा थापा	वातावरण जोगाउन पनि केहि कार्यक्रम ल्याउनु पर्यो ।	उपाध्यक्ष	यो विषयमा हामी गम्भीर रुपमा छलफल गरी कार्यक्रम समेट्ने छै ।
९		इ हाजिरी र नागरिक वडापत्र प्रयोगमा किन नआएको होला	मणिराम खतिवडा प्रमूख प्रशासकीय अधिक्रित	इ हाजिरी र नागरिक राखिनेछ । वडा कार्यालयमा पनि अनिवार्य प्रयोगमा आउनेछन ।
१०	सहजकर्ता सस्था मार्फत	विद्यालयलाइ उपलब्ध गराइएका सेनिटरी प्याड डिस्पेज मेसिन किन जडान भएनन	स्वास्थ साखा	केहि प्राविधिक पक्षलाइ मिलाएर जडान गरिनेछ ।
११	सहजकर्ता सस्था मार्फत	उपभोक्ता समितिलाइ प्रशिक्षण दिए योजना		आगामी आव देखि बेलैमा प्रशिक्षण हुन्छ । सजिलोका लागि यसै वर्ष

		सम्झौता देखि फर्स्यैटमा पनि सजिलो हुन्थ्यो कि		पनि योजना किताब दीइएको छ जस्ले केहि सजिलो भएको छ ।
१२	सहजकर्ता सस्था मार्फत	पालिका भवन बन्न किन ढिलाइ भएको होला	बाबुराम खड्का अध्यक्ष	भवन निर्माणका केहि काम वाँकी छन । चाँडै सकिन्छ ।
१३	सहजकर्ता सस्था मार्फत	गत शैक्षिक सत्रमा स्कुललाइ दिएका ल्यापटप किन सन्चालनमा छैनन किन	राजेन्द्र पैडेल । शिक्षा शाखा	मर्मत गरेर चलाउनु पर्ने देखिएको छ । त्यसका लागी कार्यालय काममा लाग्छ ।

१०) सुझाव खण्ड

१
सेसेहाङ लावती लिम्वुवान पार्टी प्रतिनिधि

इलाका प्रहरी कार्यालय भवन निर्माणको काममा राजनिती भयो। यसो हुनु राम्रो होइन।
विद्यालयहरुमा भाषा शिक्षण अन्तरगत आनिपान पठन पाठनको व्यवस्था हुनुपर्यो।

२
सहरसिङ तामाङ राष्टिय स्वतन्त्र पार्टी
चालु आवमा पालिकाका लागि विनियोजन भएको सवै रकम किन खर्च भएन। फ्रिज हुन नदिइ काम गर्नु पर्यो।
लखुवा दोभानदेखि गाउँपालिका केन्द्र मउवा जोड्ने सडकको काम पुरा गर्न जागरुक हुनुपर्यो।

३
धन साँवा इन्चार्ज नेकपा एमाले
उपभोक्ता समिति मार्फत हुने काममा मेसिन प्रयो भइरहेको छ। यसो हुनु राम्रे होइन।
पोखरी निर्माणको काममा खटाइएका श्रमिकलाइ दिइने ज्याला कम भयो। सरकारी मापदण्ड अनुसार गर्नु पर्यो।

११,सार्वजनिक प्रतिवद्धता खण्ड

मणिराम खतिवडा प्रमूख प्रशासकीय अधिकृत :

- कर्मचारीको व्यहार सेवाग्राहि मैत्री वनाउछौ।
- सार्वजनिक सुनुवाईको निर्देशिका वनाउछौ।
- नागरिक वडा पत्र प्रयोगमा ल्याउछौं।

खड्ग सुन्दर सम्बाहाम्फे (उपाध्यक्ष)

- किसान लक्षित कार्यक्रमलाइ प्राथमिकिकरण गर्छौं।
- न्याय निरुपणमा पक्ष पोषण हुन नदिने।

बाबुराम खड्का अध्यक्ष

- गाउँपालिका केन्द्र र वडा कार्यालयका बजारहरुलाइ एउटै स्वरुपमा विकास गर्न शुरु भएको ढलाइको काम पुरा गर्छो ।
- भ्रष्टाचार र अनियमितता कुनै पनि क्षेत्रमा हुन दिदैन ।
- वजेट र योजना निर्माणमा दलीय आश्थाका आधारमा विभेद गर्दैनै ।
- एम्वुलेन्स खरिदका क्रममा भएको सवै हिसाव किताव पारदर्शी रुपमा सार्वजनिक गरिनेछ ।
- पालिका भित्रका सवै पोखरी र धार्मिक देवस्थलको सम्रक्षण गरिनेछ ।

१२, कार्यक्रमका सवल पक्षहरु

☐ स्थानीय तहका निर्वाचित प्रतिनिधिहरु, संचारकर्मी तथा सरोकारवाला र उपभोक्ताको सहभागीतामा संचालन गरिएको ।
☐ भौतिक र बित्तीय प्रगती प्रस्तुत गरिएको ।
☐ सहभागीहरुबाट उठान गरिएका विभिन्न सवालहरु तथा सुझाबहरुको जबाफदेहि बक्ताहरुबाट चित्तबुझ्दो जबाफ दिईएको ।
☐ स्वतन्त्र सहजकर्ताको माध्यमबाट सार्वजनिक सुनुवाई संचालन भएको ।
☐ जनप्रतिनिधिहरुसँग सर्वसाधारण नागरिकहरुले हाक्काहाकी प्रश्नोत्तर गरेका ।
☐ नागरिकको सहभागीता बृद्धिको लागि सार्वजनिक सुनुवाईको सूचना रेडियोवाट समेत प्रशारण गरिएको ।
☐ अध्यक्ष उपाध्यक्ष,वडाध्यक्षहरु र प्रशासकीय अधिकृत सहित विषयगत शाखा प्रमूखहरु जवाफदेहि बक्ताको रुपमा रहेका ।
☐ सार्वजनिक सुनुवाई कार्यक्रम रेडियोवाट प्रत्यक्ष र पुनः प्रशारण गरिएको ।

१३, सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरु

☐ वडा अध्यक्ष सहित नगर सभाका सबै जनप्रतिनिधिहरुलाई अनिवार्य सहभागी गराउनु पर्ने । सेवाग्राहि र उपभोक्ताहरुको सहभागिताका लागि वडाहरुले पनि पहल गर्नुपर्ने ।

१४) निष्कर्ष :

तुम्वेवा गाउँपालिकाको काम कारबाही, सेवा प्रबाह, योजना एवं कार्यक्रम, बजेट जस्ता सार्वजनिक विषयमा सम्वन्धित सेवा प्रदायक र सेवाग्राही बीच हाक्काहाक्की प्रश्नोत्तर गराउने उदेश्यले आयोजना गरिएको सार्वजनिक सुनुवाई प्रभावकारी रहेको थियो । गाउँपालिकाको आयोजनामा सम्पन्न सार्वजनिक सुनुवाईमा नागरिकहरुले कृषी, खानेपानी, विद्युत क्षेत्रका समस्यासँगै , पर्यटन क्षेत्रको प्रबद्धन, संरक्षण र विकास, सडक निर्माण, पशु बिमा, कृषि कार्यक्रम, सडक निर्माण, रणनीतिक योजनाको सार्वजनिक, खेलकुद, डोजर प्रयोग सहकारी व्यवस्थापन लगाएतका विषयमा प्रश्न तथा सुझाव दिएका थिए।

पालिका स्तरीय राजनैतिक दलका प्रतिनिधिहरु, संचारकर्मीहरु तथा जन निर्वाचित प्रतिनिधिहरुको उपस्थितिमा संचालन गरिएको सार्वजनिक सुनुवाईमा स्थानीय नागरिकहरुको गणात्मक सहभागीता रहेको थियो । सार्वजनिक सुनुवाइ कार्यक्रममा सहभागी सर्वसाधारणहरुले प्रश्नहरु राखी तत्काल जवाफ पाएका थिए। प्रश्नकर्ता नागरिकहरुले राज्यले सरकारी क्षेत्रमा लगानी गर्ने तर राम्रो प्रतिफल नआइरहेको सन्दर्भमा विकास निर्माण तथा सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा समेत प्रभावकारी कार्यहरु गर्नुपर्ने बताएका थिए। नियमित रुपमा सार्वजनिक सुनुवाई गर्न सके विकास निर्माणमा पारदर्शीता र जवाफदेहिता बृद्धि हुने देखिन्छ। गाउँपालिका अध्यक्ष उपाध्यक्ष प्रमूख प्रशासकीय अधिकृत वडा अध्यक्षहरु सहितको सहभागीता रहेबाट पनि सार्वजनिक सुनुवाई फलदायी भएको देखिन्छ । जिल्लाका कार्यालय प्रमुख, विभिन्न निकायका जिम्मेवार प्रतिनिधि सहित संचारमाध्यमहरुलाई समेत वडा तथा गाउँपालिकाको केन्द्रमा उपस्थिति गराई सार्वजनिक नियमित गर्न सके सार्वजनिक सुनुवाईको प्रभावकारीता अझै बढ्ने देखिन्छ।

समाप्त